

зростанню, створити єдине правове поле діяльності суб'єктів господарювання, поліпшити якість планування доходів бюджетів та збільшити обсяги надходжень бюджету;

- проведення системних структурних реформ у соціальній сфері, зокрема, найбільш назрілою й актуальною для суспільства є реформа охорони здоров'я, в основу якої має бути покладено перехід до обов'язкового медичного страхування;

- встановлення чітких прозорих вимог щодо проведення капітальних інвестицій за рахунок бюджетних коштів та надання державної фінансової підтримки суб'єктам підприємницької діяльності на інвестиційний розвиток;

- розширення інструментів управління бюджетними коштами із застосуванням методів аналізу та прогнозування рівня надходжень і витрат бюджету протягом бюджетного періоду;

- розвиток внутрішнього ринку цінних паперів із метою мінімізації боргових ризиків та оптимізації співвідношення обсягів внутрішнього й зовнішнього боргу.

У бюджетній системі України постійно виникають відносини між бюджетами різних рівнів і видів. На сьогодні питання децентралізації бюджетної системи України є дуже актуальним, оскільки фінансова децентралізація є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевої влади: децентралізація процесів ухвалення рішень збільшує можливості участі місцевої влади у розвитку підконтрольної їй території; фіскальна децентралізація сприяє ефективному забезпеченню суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження витратків органів влади з найнеобхіднішими місцевими потребами.

Отже, завдяки прийняттю нової редакції Бюджетного кодексу України створено стимули передумови для підвищення якості управління бюджетними коштами, демократизації та децентралізації бюджетного процесу, а також проведення реформ в інших сферах суспільства. Можна зазначити, що вже зроблено перший крок до повного розуміння необхідності подальшого поступального розвитку бюджетної системи України з метою її гармонізації з міжнародними та європейськими стандартами управління бюджетними коштами та наближення практики національного бюджетування до передового зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 95.

2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – 50-51, – Ст.2-5

3. Мряковський А.І. Бюджетний кодекс України в контексті бюджетної реформи / А.І.Мряковський // Фінанси України. – 2009. – № 8. – С. 3.

Розвиток некомерційної господарської діяльності як запорука становлення громадянського суспільства в Україні : актуальні правові аспекти

Ващенко К. С., студент магістратури ННПП НАРС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

На сьогодні розвиток некомерційних соціально-економічних відносин набуває особливої актуальності з огляду на те, що саме некомерційний сектор є тим інститутом, який спроможний впоратися із вирішенням багатьох завдань

залучення додаткових фінансових ресурсів у галузі соціальної сфери, насамперед науку та освіту, сприяти проявам добровільної ініціативи, без чого помітний прогрес у забезпеченні соціального захисту населення, а також збереження та розвиток наукового потенціалу держави не є можливими. До того ж, для сучасного господарювання є характерною тенденція підвищення значущості тієї ролі в економіці, яку відіграють некомерційні організації, динамічним є процес збільшення їх кількості в усіх економічно розвинутих країнах світу. Зрозуміло, що такі організації виникають та швидко розвиваються саме за умов демократичного суспільства, де дотримуються права щодо безперешкодного здійснення всіх видів суспільно-корисної діяльності. Таким чином, важко перебільшити важливість дослідження правових аспектів здійснення некомерційного господарювання в Україні. Слід в першу чергу звернути увагу на те, що в українському законодавстві й досі відсутнє єдине визначення, яке б поширювалося на всі організації, які діють у некомерційному секторі.

Дослідивши зазначене питання, можемо узагальнити, що у доктрині та законодавстві окрім поняття «некомерційні організації», зустрічаються ще й такі: «громадські організації», «неурядові організації», «недержавні організації», організації «третього сектору», «неприбуткові організації», «громадське об'єднання». Всі ці терміни в різних джерелах мають різне значення. На нашу думку, це свідчить про неузгодженість між положеннями окремих нормативно-правових актів і про потребу додаткових досліджень.

Низку правових проблем некомерційної діяльності розглядали Ю.М. Крупка, О.М. Гав'яз, В.В. Мачуський, В.С. Постульга, Л.В. Машковська, В. С. Шербина, М.В. Менджул та інші. В різних законодавчих актах застосовуються такі визначення: некомерційне товариство (ст. 85 Цивільного кодексу України), суб'єкт некомерційного господарювання (ст. 53 Господарського кодексу України), неприбуткова організація (ст. 130 Господарського кодексу України), неприбуткові підприємства, установи та організації (п. 14.1.121 Податкового кодексу України) [2-5]. Так, ст. 85 Цивільного кодексу України встановлює, що неприємницькими товариствами є товариства, які не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між учасниками [2]. З цього приводу слід зазначити, що поняття «неприємницьке товариство» та «некомерційне підприємство» не є тотожними, бо наприклад, установи, які не мають у своєму складі учасників (як це притаманно товариствам) взагалі не можуть розподіляти прибуток. Таким чином, узагальнюючи визначення некомерційного господарювання, основним критерієм залишається саме відсутність мети отримання прибутку [3, с. 100]. Господарський кодекс України у статті 53 визначає, що некомерційне господарювання – це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку, а Податковий кодекс, у власну чергу, закріплює поняття «неприємсові підприємства, установи та організації», визначаючи, що основною метою їх діяльності є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства і іншої діяльності, передбаченої законодавством.

Вважаємо, що слід погодитись із думкою Л.В. Машковської, яка підкреслила фактичну тотожність правового статусу неприємницького товариства та некомерційного суб'єкта господарювання, та зауважила про потребу гармонізації податкового та господарського законодавства у цій сфері [6, с. 476]. З огляду на викладене, можемо зробити висновок, що суб'єктами

некомерційного господарювання є ті суб'єкти, які систематично здійснюють самостійну господарську діяльність, спрямовану на досягнення економічних, соціальних й інших результатів без мети одержання прибутку. При цьому такі суб'єкти створюються для виконання благодійних, культурних, наукових, управлінських функцій, функцій по охороні здоров'я громадян, задоволенню їх духовних й інших нематеріальних потреб, захисту прав і законних інтересів тощо. Вважаємо, що необхідним є спеціальний закон про неприбуткові організації, який би встановлював єдине визначення такої діяльності й порядок її здійснення, а також внести відповідно зміни до існуючих нормативно-правових актів.

Список використаних джерел:

1. Крупня Ю.М., Гав'яз О.М.. - Правове регулювання некомерційної господарської діяльності. - К.: Атіка, 2008. - 184 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44, Ст.356
3. Господарський кодекс України. Науково-практичний коментар / Д.Л. Тупчієнко, С.В. Мостовенко, С.Г. Деледвіва [та інші.] - К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 672 с.
4. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, №19-20, №21-22. – Ст.144
5. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112
6. Правовий статус суб'єктів некомерційної господарської діяльності / Л.В. Машковська // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. - № 5. - С. 470-476.

Антимонопольне регулювання діяльності холдингових компаній у США: уроки для України

Гоцуляк В.М., студент магістратури ННІПП НАРС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

Найпоширенішою формою підприємницьких об'єднань в сучасному світі є холдингові компанії, оскільки саме вони дозволяють поєднувати гнучкість і мобільність невеликих формально самостійних організацій і масштаб діяльності великих корпорацій. Створення холдингових компаній, з одного боку, є цілком природним наслідком прагнення бізнесу підвищувати власну ефективність за рахунок концентрації ресурсів в умовах глобалізованої економіки, але, з іншого боку, їх діяльність спричиняє зростання ризику монополізації ринку іноземними інвесторами та обмеження економічної конкуренції, які матимуть своїми наслідками втрату ефективності національного виробництва. Заслугує на увагу досвід США у сфері антимонопольного регулювання діяльності холдингових компаній.

Як відомо, основу антимонопольного законодавства США складають три закони: Закон Шермана 1890 року (закон, спрямований на захист торгівлі і промисловості від незаконних обмежень і монополій); Закон Клейтона 1914 року (доповнює закон Шермана проти неправомірних обмежень монополій, а також переслідує інші цілі); та Закон про створення Федеральної торгової комісії, прийнятий в 1914 році з метою розвитку загальних положень Закону Шермана. Відповідно до Закону Шермана, поза законом оголошується будь-який контракт і всяке об'єднання у формі тресту, або в іншій формі, а також тіннові угоди, спрямовані на обмеження торгівлі між штатами або з іноземними державами. Організація ж трестів за допомогою холдингової структури дозволяла підприємцям обходити Закон Шермана, оскільки підприємства, що входять у холдинг, зберігали свою формальну самостійність